

EX A
2006/0209

Tvenne ryktbara

Swenske Stortjuwars

Lesnad och Död,

Gemte Carl Vindegrens

Sång

Till den Italienske Betjenten
som gick till döden.

STOCKHOLM,
Elmens och Granbergs Tryckeri, 1830.

* * * * *

Twenne Stortjufwars Historie.

Genom en här i Stockholm år 1700 hållen ransakning öfwer & stora inbrottssölder hos Manufakturisten Daniel de Rossmell och Faktören Johan Zimmer, upptäcktes ett Tjuvband, som hade twenne wida namnunliga Tjufwar: Anders Andersson Roos och Nils Olofsson Stockman till hufwudmän, med deras anhang så mycket farligare, som de begge från ungdomen djerft, samt utan minsta sky och farhåga, bedrifvit de första sölder.

Tjugu år tillsförene hade Roos, då han var Gardeskarl, i sällskap med twenne andra sina släkbröder: Sven Stark och Johan Soos, brutit sig in i ett stånd vid Skeppsbron och der borstulit för Fransosen Nicolas Cotte saker för 400 R:drs värde, medelst hvilken stöld Cotte i fattigdom och uselhet med hustru och barn försattes. Deryå rymde Roos både utur tjänst och rike, samt förfogade sig till Livland och Curland, hvareft han föryttrade tjuvgodset.

Någon tid derefter instälde han sig i södra delen af Riket, samt kom åter i Krigstjänst, och på Halmstads Slott, då han stått skildtwakt, bortstal twenne Silverhågare; men denna gången var Roos ej så lycklig, som den förra, utan måste han nu löpa sina gatulopp, samt fördes

till Marstrand, dit han på lifslidsarbete
war dömd.

En så mddosam och besvärlig lefnad
fordubblade endast känslan af en för Roos
behagelig frihet; och som honom icke lärer
hafwa fattats hwarken list eller dristighet,
så fann han snart nog utväg att flygta
från fästningen.

Roos behöfde ej mera till sin berg-
ning, än sin frihet; ty hans wana war,
att resa från det ena landet till det an-
dra, på Kap, som han det sjelf kallade,
och skall han, efter egen bekännelse, som
byxsäck's huggare, hafwa warit en fullkom-
lig mästare.

Sedan han nu igen ströfwät omkring
någon tid utrikes, och jemt framfarit i sitt
pöbegynta lefnadssätt, fick han åter lust
att besöka fäderneslandet, i hwad affigt
behöfves ej omnämnas. Han war twifwels-
utan en på många orter mycket utmärkt
person, och han trodde sig nu efter så lång
tids förlopp vara glömd och ökänd hemma.

Med så god förhopning anlände Roos
på nytt till Stockholm, då han gaf sig ut
för en Köpmans från Karlskrona, klädd
sig väl och höll sig en tjenare. För honom,
som hade så mycken erfarenhet och så öf-
verflödig skicklighet i handiwerket, war ej
svårt att göra nödiga bekantskaper, och
finna tjenliga ämnen, af medfödda wan-
gartiga böjelser; och hwilken af dem kunde
vara så förtjent som Roos, att vara Ban-
dets hufvudman.

11. Då han hunnit sätta sina underhaf-
vande i en fördelagtig rörelse, började hans
saker winna en för honom all önskelig
framgång; — Bedar och fickor besöktes och
plundrades nästan med lika lätthet; lås
och jernbommar kunde ej tillfyllest försäkra
någons egendom för de stölder, som då på
alla håll och kanter här i Staden förfwades.

Churuwål ingen af detta hand. Iärer
varit serdeles älftare af Lag och Rättvisa;
finner man likväl att de fins emellan blis-
behållit en slags ordning och billighet, som
bestätt derui, att allt hwad som stals, mer
eller mindre, skiftades i lika delar, hvaraf
Roos ej tog mera än en lojt för sin dräng; om
han nu vid godsets fördelning ej sträckte sina på-
ståenden till sina nedbrödders förfång, så torde like-
väl hånda, att han ej så alldeles satt egennytion
å sido, då han tiuhandlade sig andras andelar,
med hvilka han, i egenskap af Edpman, drog om-
kring till Salbergef och annorstädes och hblle
märknad. Det synes åtmjntone sannolikt, att det
äfventyr han dy medelst sigr underkastade, samt att
han Edple waran för långt bättre pris, än den i
förra hand funnat erhållas, bordt tillskynda ho-
nom en större vinst och förmän än hans medbrö-
der, hvilka ej hade så widsträcka spekulationer.

Allt beskrifwa alla denne Mästertjufts befris-
ter, skulle bli swa för widlystigt; det är nog till
att finna, huru hela hans lefnad varit ett sam-
manhang af bofstycken, huru många han skadat
och bragt på obestånd samt huru han i lättja och
kvärdgåd försatt andras med svett och nidda, för-

mårfvade egendom, hvilken han kunnat få tillförlit
le att till sig röfwa.

Utländne straff, häxten och fästningsarbeten
hade icke varit nog midgöte medel, att förmå
Roos till att ändra sin lastbara vandel; dess in-
rotade wanart var från lätvet offsiljaktig, och ut-
gången af alltsammans swarade till fullo mot ger-
ningarnes bestaffenhet; hvarom vidare skall för-
niñas, sedan Nils Olofsson Stockmans ej mindre
oroliga och dr. Samhället skadeliga lefnad, samt
deraf med rätta härstytande öden, blifvit beskrift
ne; dels dersbre att dessa begge Personers historia
mot slutet lyper tillsammans, och dels dersbre,
som ordspråket lyder: att alla Råfwar träffas om
sider hos Bundtmakaren.

Stockman hade utan twisvel icke försommal
de yngre åren, till att ernå en fullkomlig färdig-
het i konsten att stjala och röfwa; många år för-
ut hade han, till en stålig belöning för sin för-
sta lärospän, arbetat ett helt år på Lekhuset,
och 1682 var han redan wärdig ansedd, att un-
dergå dödsstraffet, hvilket likmål till Gatuöpp
förwandlades; det dröjde dock icke längre än till
året derpå, eller 1683, då öter dödsdomen biver-
honom afkunnades; men denna gången försköntes
han åfwen, samt slades i det stället att arbeta på
Lekhuset. Deras från gjorde han sitt genom ryms-
mande ledig, samt förfvade återigen efter wan-
ligheten stölder och brott, så att han å nyo 1684
dömdes till döden; han benödades åfwen i så
måttos, att han all sin lifstid skulle å Lekhus
arbeta uti halsjern med en flocka uti
et. Så många swara och tåta bestrafningar,
som de nu icke mefsört någon förbättring på Stock-

mans i högsta mästo onba bbyjeller och fbrderfswade begär, synas de likwäl skola hafwa warit illræs-
lige att spåka och lämja des obändiga och hårb-
nackade sünnetag; men saknen fdrhdll sig hest an-
norlunda; ty 1687 næste han, fdr sin stora o-
regerlighet, som orden i domen lyda, flyttas från
Lulehuset och fbras till Marstrand. Här kassas
de han sig, efter några års fdrlopp, åter lägen-
het att komma lds, då han begaf sig till Tys-
land, Nederländerne och andra orter, der han,
efter egen berättelse, skall warit i Krigstjenst, och
fdrmodligen ej mindre då, än fdrut, i sin le-
nadsart främhärdat. Eben han på detta sätt
tillbragt några år, infann han sig åter i Riket,
och 1696 dömdes han också fdr tjuvnad, att mis-
ta lifvet: denna gång kom äfwen pardon emel-
lan, och han afstraffades med Rio Gatulopp, sam-
tulle all sin bfriga lifstid uti halsbjörn hållas
till arbete på Marstrands fästning.

Det var likwäl icke Marstrand, der en så
fdrhärdad skulle skulle sluta sina oroliga dagar;
hans hög lekte på frihet; icke af en naturlig drift,
att werkligen fdrbättra sina willor; ty han war
i sanning mera ghältig då han war lds, hässt
han mettends årligen erlappades och på det swä-
raste straffades, utan af ndje och wana, att på
en obetydlig, kort tid, medelst rof och plundring få
slufredsställa sina wilba begär. Det lyckades honom
äfwen, att ännu en gång komma på fri fot, då
han på nytt ställbe sin rosa tlu Stockholm, såsom
det tjenligaste stället inom Riket fdr hans wer-
ksamhet, utan att på något sätt låta afskräcka sig
utaf de besvärliga och svåra äfwenpr han hör
fdrut fått ersara. Det war nu som han kom i

fårde nien Roos, och det fbrstas af sig sjelfe, att de fbr hvarannan wore omistlige. — Stockman uppehdll sig i lönndom; Roos peremot, såsom o-
känd och välsladd, lät se sig i dagen, och war
icke ens misfänkt; Roos såg sig fdr om lägen-
heterna der något kunde wankas och gjorde ans-
läggningarnе, hem Stockman på det djerwaste
om nästerne utförde. Stockman med det bfriga
anhaget, stal och samlade roswet; Roos tog deraf
sin del, och war fbr resten deras afnämre: med
ett ord, hela denna inrättningen santes vara satt
på en fämmeligen säker och redig fot: hvar sitt
sin del efter fbrtjenst och skicklighet; ingen osäm-
ja, split och nijsndje fbrisporde i sällskapet, utan
allt gick redeliga till.

Det var likväl hdg tid, att man en gång,
efter så många slags fbrdswade stölder, skulle få
fast på Tjuvbandet; det skedde dock omisider under
den ransakning, som straxt i bbrjan ömsbrmåles;
men till ett bewis på detta Tjuvwars bfrvermåstan
stora tilltagshet och djerfhet, kan ansbras, att
ehurn tre personer af bandet fbrut woro gripne
och häcktade, så att de af deras ofård hordt taga
sig stråck och warning, förföro de icke desto mindre
i sin ondskä och wanart, tills de omisider sjelfwa
fastnade i nätet. Det war också tid, att samhälles
skulle befrias från lemmar af så obotelig wanart;
hvarföre och Kongl. Hov-Rådden den 2 April 1701
dömdde så Roos som Stockman att hängas; och
gick samma dom, utan fdr Skants Tuu, den 8
Maj samma år, i werkställighet.

Sång

Att spela till den Italienske Vetsjensen
som gick till döden,

Carl Lindgren.

Iag ej följa där den Mara
Som till döden leder dig,
Men sict jag i ditt ställe varar
Skulle bytet glädja mig.

Du dör blott den enda gången,
Och dör af ett enda hugg,
Men jag dör långsamt, stängd och fängen.
Inom jernstäng, bomm och — glugg.

Hat jag flera gånger brutit
Sedan hatet satt mig hit,
Här du flera gånger fällhet njutit,
Som så fort sict komma dit.

Du din räkning afgjort redan
Genom ångren, med din Gud,
Men min kanhända blifver sedan
Mera svår emot hans bud.

Löst och lättigt låt ditt hjärta,
Anande ett bättre Ifs,
Le åt huggens porta smärta,
Tag det som ett tidsfördoris,

Snabb och lätt är dödensminuten!
Och snart är blodets källa tömd,
Och snart den sista sudden gjuten,
Och en straffad gerning glömd.